ÇOCUK YUVASI

AYLIK ÇOCUK MECMUASI

EYLÜL 1971 SAYI 115

PREVEZE ZAFERİNİN 433 üncü YILDÖNÜMÜ

BARBAROS

BARBOROSU UNUTMADI BİR ZAMAN,
SORUN BAKIN NE DİYECEK AKDENİZ;
HER BİR DALGA ANLATACAK BİR DESTAN,
DÖRT ASIRDAN DUYULACAK SESİMİZ..

KARTAL GİBİ DOLAŞIRKEN ENGİNİ,
YURDUMUZU AKDENİZİN HER YANI;
SUYA VERDİK RUHUMUZUN RENGİNİ,
AKDENİZ DE TÜRK'ÜN BİR ÖZ VATANI.

DENİZ TÜRK'E GENİŞ SONSUZ BİR YAYLÂ
GEMİ TÜRK'ÜN EN SEVGİLİ KIR ATI.
PREVEZE ÖNLERİNE SOR, ANLA,
KIYILARDA HALÂ GEZER TÜRK ADI....

ZEKİ TUNABOYLU

On altıncı asırda Türk'ün şanını yücelten,
adı bütün Akdeniz memleketlerinin
tarihine geçmiş olan
Büyük Türk Amirali

BARBAROS HAYRETTİN PAŞA

Sevgili okurlarım, hangi gün ve ay geçmez ki, Tarihlere şan veren ünlü bir Türk büyüğünü, onun yarattığı zaferleri anmıyalım.

Bu sayımızın kapağını ölümsüz adına ayırdığımız Barbaros Hayreddin Paşa (türbesi Beşiktaş'ta, anıtı da onun yanındadır. Heykeltraşlarımızdan Zühtü Mürütoğlu ve Hadi Bara tarafından yapılmıştır) doğu Akdenizi bir Türk denizi yapanların serdarıdır. 28 Eylül 1538 de İspanyol ve İtalyanlara karşı en büyük Türk deniz zaferini kazanmıştır.

Büyük Türk Amirali Barbaros Hayreddin Paşa 1473 de Midilli'de doğdu. 4 Temmuz 1546 da, bundan 425 yıl önce 73 yaşında öldü. Asıl adı Hızır'dır. Yenicevardarlı Yakup Bey adında bir sipahi subayının dört oğlundan biridir. İshak ve Oruç adında iki ağabeyi, İlyas adında da bir kardeşi vardı. Hızır çocuk denilecek yaşlarında iken deniz akıncısı (denizlerde Türk hakimiyetini kurmak için fedai korsan) olmuştu. Ağabeyi Oruç Reis, Türk korsanları arasında Baba Oruç diye anılırdı. Kısa bir zaman içinde bir filo sahibi ve Akdenize gözlerini yıldırmış olan baba Oruç'a İtalyan gemicileri Barbarossa derlerdi.

Barbaros Rodos şövalyeleri tarafından esir edilip zindana atılıncaya kadar kardeşi İlyas ile birlikte deniz ticareti yapmıştı. Zindandan bir kolayını bulup da kaçtıktan sonra, önce Antalyada bulunan İkinci Beyazıd'ın oğlu Korkud'un hizmetine girdi. Sonra Oruç Reis ile birleşip korsanlığa başladı. Böylece iki deniz kurdu Cezayir'i ele geçirip burada bir devlet kurdular. Ağabeyi Oruç Reis'in İspanyollarla vuruşurken şehit düşmesi üzerine Barbaros, beyliğin başına geçti. Cezayiri Osmanlı Devletine bağlayıp Yavuz Sultan Selim'in emrine girdi. Artık bir Osmanlı paşası olmuştu. Zafer üzerine zaferler kazanıyor. Akdeniz'i bir Türk gölü haline getirmek için savaşıyordu.

Kanunî Sultan Süleyman tahta çıktıktan bir süre sonra, Barbaros'u İstanbul'a dâvet ederek ona «Kaptan-ı Derya» yani büyük amirallik ünvanını verdi. Barbaros Hayreddin Paşa bu makamda tam 13 yıl kaldı. Osmanlı donanmasına birbiri peşi sıra bir çok zaferler kazandırdı. PREVEZE bunların en büyüğüdür. Bu zaferimizle ilgili yazıyı ilerki sayfalarımızda bulacaksınız.

Biz ancak en büyük Türk denizcisinin adına ayırdığımız bu köşede, Barboros Hayreddin ile denizcilik tarihimize şanlı zaferler kazandıran, adları geçen ve geçmiyen bütün şehit denizcilerimizi şükranla anıyor; her geçen gün yapmış olduğu aşamalarla Barbaros'un Torunları olduğunu kanıtlıyan, yaşayan şanlı Türk denizcilerimizi de saygı ile selâmlıyoruz.

BENİM BABAM ÇOCUK OYUNLARI YAZARI

Röportaj başlıyor.

Hazırlayan : Vedat DEMİRCİ
Fotoğraflar : Sudi Saka

Zaman zaman Şehir ve Devlet Tiyatrolarının Çocuk oyunlarını bildiren afişlerinde.. Zaman zaman da —bu günlerde çoğunlukla İstanbul Radyosu Çocuk yayınlarında - çünkü 6 yıldan beri Ankara'dan İstanbul'a göç etmiştir— adını duyarsınız sık sık, Mümtaz Zeki Taşkın.. Onun işi gücü çocuklar için oyunlar, masallar, hikâyeler, şiirler yazmaktır. Sahnelerimizde oynamış birçok çocuk oyunundan başka yüzlerce radyofonik oyun da yazmıştır. İşin aslına bakarsanız, antolojiler Mümtaz Zeki Taşkın'ın yeni şiirimizin öncülerinden olduğunu yazarlar.. Gerçekten de öyledir, 1934 lerde eski şiirin yıkılarak, yepyeni bir Türk şiirinin doğması için mücadelesi vardır onun.. (Allo Allo 1934) adındaki şiir kitabı, zamanında geniş yankılar uyandırmıştı. Bir yandan yine de şiir yazar ama, ağırlığını çocuk edebiyatına vermiştir Mümtaz Zeki..

Onun Sertaç adında 10 yaşında sanatçı bir oğlu var.. En çok resim konusunda hevesli görünüyor.. Nitekim bazı çocuklar arası yarışmalara katılmış.. Eh, Sertaç Taşkın'ın babadan geçme bir de yazarlık yönü neden olmasın? İşte Taşkın'ların evinde, oğul Taşkın almış eline kalemi, sormuş babasına sorularını..

Mümtaz Z. Taşkın eserlerini gösteriyor.

SERTAÇ — Ben Mümtaz Zeki Taşkın'ın büyük oğlu (çünkü bir de küçüğü var: Serbülent Taşkın) Sertaç Taşkın'ım.. Etiler'de Özel İdeal Kolejinde okuyorum, yaşım 10, beşinci sınıfa geçtim.. Öğretmenimiz, aynı zamanda okulumuzun müdürüdür.. Adı Güleren Aksü.. Çok severiz onu hepimiz.. Hem çok iyi bir büyüktür, hem de çok iyi bir öğretmen.. Yeni değil, daha çok küçük yaşımdan beri resim yapmaya bayılıyorum.. Oyuncak, elişleri yaptığım da olur.. Bazı tatil günleri elimden çekiç, çivi, tahta, makara gibi şeyler hiç düşmez.. Okul müsamerelerinde oyunlara seçiliyorum. Radyo çocuk yayınlarında da şimdi küçük küçük, büyüyünce de büyük büyük roller oynamak zevklerim arasında.. Kitap biriktiririm.. Zaten babam bana bir kitaplığını boşaltarak, kitaplarımı dizmem için yardım etti.. Şimdi bence zengin diyebileceğim bir de kitaplığım var. Neyse, kendimden uzunca sözettim.. Biraz da babamı konuşturayım size.. Babacığım, lütfen daktilo makinesinden başını kaldır ve size soracağım sorularıma cevap vermeye hazırlan..

BABAM — Vay, şimdi de gazetecilik mi?

SERTAÇ — Senin oğlun değil miyiz, her telden çalacağız elbette.. İlk sorum geliyor dikkat.. Babacığım, yazı yazmak ilk kez nereden geldi aklına?

BABAM — Yazmanın ilk merdiveni okumaktır Sertaç.. Yani insan önceleri çok çok okur, sonra da, acaba ben de yazabilir miyim, diye merak duymaya başlar.. Zamanla çok okuyarak ve çok yazarak olgunlaşır..

SERTAÇ — Peki bbacığım, sen ilk defa ne zaman yazdın, hatırında mı?

BABAM — (Tatlı tatlı güldü) Tabiî hatırımda Sertaç.. İlkokulun dördüncü sınıfındaydım.. O zaman çıkan bütün çocuk dergilerini alır okurdum.. İşte bunlardan bir tanesi bir hikâye yarışması açtı.. Ben de bu yarışmaya katıldım.. Hikâyemin adı (Tuz mu, biber mi?) idi.

SERTAÇ — Kazanabildin mi bari yarışmayı?

BABAM — (Yine tatlı tatlı güldü) Üzülerek söyleyeyim ki, hayır.. Fakat bu olay beni kamçıladı.. Hâlâ da yazıyorum, yazıyorum.. Kırk yıldan fazladır, kalem elimden düşmedi çocuğum..

SERTAÇ — Allah düşürmesin babacığım, sonra ben, bütün çocuklar sizin tatlı oyunlarınızı, masallarınızı nasıl dinleriz.. Ha.. Baba.. Sahnede oynanmış kaç çocuk oyunun var?

BABAM — (Hiç düşünmeden) Tam 12 Sertaç.. Yani başka bir deyimle, düzine.. Bu sebeple ben, en çok çocuk oyunu yazan biri olarak rekor kırmış durumdayım, çünkü biz de bu kadar çocuk oyunu yazmış yazar yoktur..

SERTAÇ — Acaba bu oyunlardan, ençok hangisini seversin?

BABAM — (Bu defa düşündü, zor bir soru sordum galiba) Şey.. Canım hepsi evlât işte.. Yani nasıl diyeyim, seninle Serbülenti sevgide ayırt edebilir miyim? Onun gibi bir şey..

SERTAÇ — Anladım, anladım babacığım, üzülme..

BABAM — (Birden karar vermişcesine) İlk göz ağrısı olduğu için olacak, Mavi Boncuk oyunumu severim..

SERTAÇ — En çok hangi çocuk oyunlarınızın başarılı olduğunu söyleyebilir misin babacığım?

BABAM — (Adını Çocuklar Koysun), (Altın Kuş), (Oyuncakçı Dede) ve (Yoklar dağındaki nar).. Bunları Altın Kuş hariç, İstanbul çocukları da, Şehir Tiyatrosu Çocuk Bölümünde görmüşlerdir..

SERTAÇ — Yeni bir çocuk oyunu yazıyor musun?

Sertaç'ın kardeşi de geldi.

Sertaç anne babası ve kardeşiyle.

BABAM — Hazırlık yapıyorum kafamda.. (Küçük Nasrettin Hoca) adlı bir çocuk oyunu üzerinde çalışıyorum.. Müzikal de olacak..

SERTAÇ — Masallarında olsun, oyunlarında olsun, radyofonik oyunlarda olsun, yazarken neyi gözetirsin?

BABAM — A, ama sen soruları zorlaştırıyorsun Sertaç.. Şey, neyi mi gözetirim.. Önce beni dinleyen çocuklarımın hoşlarına gitmesini düşünürüm.. Elbet, bu oyunların eğitici yönleri de var.. Yani hiç sezdirmeden onların birçok yeni bilgileri öğrenmelerini, hataları varsa düzeltmelerini, yeni yeni, topluma yararlı olmak için taza taze bilgicikler edinmelerini sağlamaya çalışırım..

SERTAÇ — Bu çocuk oyunlarından basılanlar var mı?

BABAM — Ben bunlardan ikisini bastırdım.. (Oyuncakçı Dede) ile (Yoklar Dağındaki Nar)ı.. Ancak bunları da bir banka bastırmış sayılabilir.. Yoksa bu pahalılıkta kitap basmak kolay mı? Daha basılmamış 10 oyunum var demek..

SERTAÇ — Nasıl yazarsın babacığım?

BABAM — Önceleri kafamda tamamen olgun bir hale getiririm.. Müsvette yapmak huyum yoktur.. Onun için, senin de bildiğin gibi, eser beynimde yoğurulmuş hamur olmuşsa, onu hemen ekmek haline getiriveririm..

SERTAÇ — Biz de hazır hazır o ekmekleri yiyiveririz, değil mi?

BABAM — Pek benzemez ama, yanlış da değil bu benzetiş..

SERTAÇ — Soruların sonuna yaklaşıyoruz..

BABAM — Dur, dur, hep sen sordun ben cevapladım.. Ben de sana bir soru soracağım.. Sen büyüyünce ne olacaksın Sertaççığım?

SERTAÇ — Oo, baba bu çok zor bir soru.. Şey, olacağım.. Vallahi ressam olacağım, diyeceğim ama, sen her zaman «aç mı kalmak niyetindesin?» diyorsun bana.. Onun için.. Ama baba, artık devir değişti, artık resmin değeri anlaşıldı..

BABAM — Haklısın, diyebilirim Sertaç.. Sana ömrün boyunca üstün başarılar dilerim..

SERTAÇ — Ben de sana babacığım..

Ben babamın elinden öptüm.. O da benim alnımdan..

Güzel Türkçemiz KÖŞESİ

BİRLEŞİK YAZILAN SÖZCÜKLER

II

ENVER NACİ GÖKŞEN

110. sayımızda (Nisan 1971), birleşik sözcüklerle ilgili bazı özelliklerin daha olduğunu, bunları da başka bir sayımızda açıklayacağımızı bildirmiştik. Şimdi, sırasiyle gözden geçirelim:

1 — Genel olarak, «yan yana gelince içlerinden en az bir tanesi kendi gerçek anlamı dışında kalan ve hepsi bir tek anlama gelen sözcükleri bir arada yazmak gerekir.» demiştik. *Acıbadem, alışveriş, gecekondu, kuşkonmaz* (bitki)... Ancak, terimler bu kuralın dışında kalmaktadır. Birden fazla sözcükten meydana gelen bir terimdeki sözcükler ayrı ayrı kendi öz anlamlarını korusalar bile hepsi bir arada yazılırlar. Örneğin *üç+gen, ısı+ölçer, var+gel* (bir âlet), *eş+kenar, deniz+altı*... sözlerindeki her sözcük kendi gerçek anlamı içinde kullanıldıkları halde, terim niteliğinde oldukları için, bir arada yazılırlar.

2 — Yer, sokak, cadde, mahalle... adları birden fazla sözcükten meydana gelmiş iseler bir arada yazılırlar: *Çatalçeşme, Büyükdere, Eskişehir, Afyonkarahisar, Pazarbaşı* sokağı, *Bağlarbaşı* caddesi...

3 — Birleşik yazılan sözcüklerin önemli bir bölüğü de «Bileşik Fiiller»dir. Bunlarla ilgili özellikleri de şöylece sıralayabiliriz:

a) Tek heceli sözcükler *etmek, eylemek, olmak* yardımcı fiilleriyle birleştikleri zaman birinci sözcük sonunda ses ikizleşmesi olursa bitişik yazılırlar:

His, *hissetmek*
Zan, *zannetmek*
Red, *reddolunmak*
Af, affeylemek

Dikkat edilecek olursa, yukarıdaki birinci sözcükleri *(his, zan, red, af)* söylerken kendiliğinden bir ses türemesi olmaktadır. O zaman da bunları bir arada yazmamız gereklidir.

b — *Etmek, eylemek, olmak* yardımcı fiilleriyle kullanıldıkları zaman hiç bir değişikliğe uğramayan tek heceli sözcükler her zaman ayrı yazılırlar:)-mb,

Arz etmek
Terk etmek
Mest olmak
Naz eylemek

c — İki heceli sözcükler *etmek, eylemek, olmak* yardımcı fiilleriyle kullanıldıkları zaman birinci sözcükte bir ses düşmesi olursa bitişik yazılırlar:

Emir, *emretmek*
Sabır, sabreylemek
Fetih, *fetholunmak*

Dikkat edilecek olursa yukarıdaki örneklerde geçen *emir, sabır, fetih* sözcükleri yardımcı fiillerle *(etmek, eylemek, olmak)* kullanılınca *emr, sabr, feth* biçimlerine girerek birer sesli harflerini yitirmektedirler ve bu nedenle de bir arada yazılırlar.

ç — Ses düşmesine uğramayan iki ve daha çok heceli sözcükler, yardımcı fiillerle birlikte kullanıldıkları zaman ayrı yazılırlar:

Tehdit etmek
İcap eylemek
Muhtaç olmak

Not: Yukarıda sıraladığımız dört çeşit bileşik fiilde kullanılan ilk sözcükler yabancı dillerden girmişlerdir, asılları Türkçe değildir. O halde, bu kurallar da ilk sözcüğü Türkçe olmayan bileşik sözcüklere özgü oluyor demektir.

4 — Türkçemizde *yeterlik, tezlik, sürerlik, yaklaşma* fiilleri adları verilen ve iki sözcükten meydana gelen bileşik fiiller de her zaman bir arada yazılırlar:

Yeterlik: *gezebilmek yazabilmek gelebilmek*
Tezlik: *gezivermek,yazıvermek gelivermek*
Sürerlik: *bakakalmak gidedurmak olagelmek*
Yaklaşma: *düşeyazmak öleyazmak açayazmak*

ZEYNEP ÇELİKKOL

Babasının görevi dolayısiyle eğitimine İsviçrede devam ediyormuş. Bana da abone olmak istiyor ve yaptığı iki resimi gönderiyor. Kendisine teşekkür eder, başarılar dileriz.

SELİM ŞENKAR ÖZTÜZÜN
Polatlı - 1965

ŞEFİKA SEMA ÖZTÜZÜN
Erzurum - 1961

Çocuk Yuvası Kulübünün iki üyesi

BULMACA oyun BİLMECE

1) Bir çanak yoğurdum var - yarısı ak, yarısı kara?
2) Küçücük çay taşı - içinde beyler aşı - Pişirsen aş aş olur - Pışırmezsen kuş olur?
3) Kuyruklu kumbara - zahire taşır ambara?
4) Yer altında küflü testi?
5) Ağzı yok dili yok, konuşur adam gibi?

★

Sevgili okurlarım halkımız arasında çok yaygın olan bu bilmecelerin cevaplarını bulamazsanız 26. sayfaya bakın.

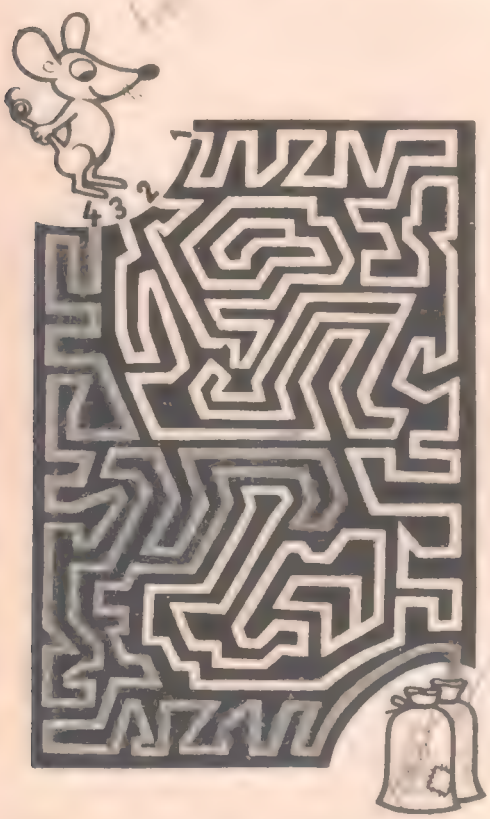

Bu resim acaba nedir? İtfaiyecilerin hortumu mu? Yoksa acayip bir kuş gagasını mı açmış?

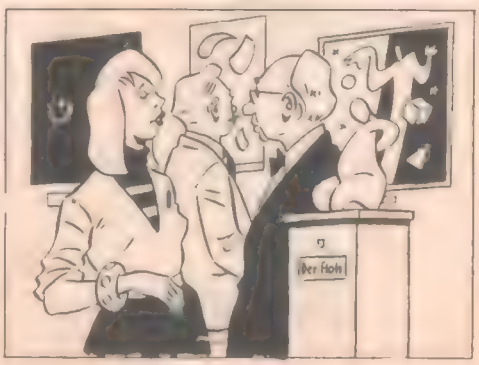

İkisi de aynı gibi gözüken bu iki resim arasında tam 8 fark var bakalım bulabilecek misiniz?

Cevaplar 26. sayfada

el işi

11 yaşındaki bir okurumuz RADYO YAPTI

Sevgili okurlarım «Akıl yaşta değil baştadır» diye bir ata sözümüz vardır. İşte onu doğrulıyan örneklerden biriyle daha karşıkarşıya bulunuyoruz. Benim devamlı okurlarımdan olduğunu yazan 11 yaşındaki Tekâmül Büber mektubuna kendi elinin emeği radyosuyla çektirdiği resimleri de ilâve etmiş. Ben de resimlerini ve bu öğülmeğe değer ilgi çekici çalışmasının hikâyesini olduğu gibi sizlere sunuyorum. Ama önce size onun kimliği hakkında kısa bilgi vereyim:

Tekâmül Büber Avusturya Sen Jorj Lisesinin hazırlık sınıfını bitirmiş, orta bire geçmiş. 1959 doğumlu. 14 Ekimde 12 yaşına basacakmış.

Şimdi Tekâmül Büber'in mektubunu okuyalım:

Okula giderken yolumun üzerindeki elektrikçi dükkânının önünde durun vitrindeki çeşitli âletleri, elektrik malzemelerini seyrederdim. Bir defasında da vitrindeki ufak bir cam kutu içindeki bir âlet dikkatimi çekti. Dışında da üç tane vidası vardı. İçeri girdim dükkân sahibi ağbeye sordum. Vidaları göstererek: «Buradan ayar yapılır, bunu bir ceryana bağlarsan, o ayarla bu âlet yanıp söner» dedi. Bana böylece ilgi gösterip sorularımı cevaplandıran ağabeyden cesaret alarak, ben amatör telsizcilikle ilgileniyor ve kendi başıma bir radyo yapmak istiyorum dedim. Bir basit radyoculuk kitabı al, gerekli malze-

meleri de bir radyo fabrikasından temin edebilirsin, dedi. Bundan sonra bir değil birçok radyoculuk ile ilgili kitaplarım oldu, artık sıra gerekli malzemelere gelmişti. Bu malzemeleri almağa gittiğimiz radyo fabrikasındaki amcalar bana sordular: «Radyoyu nasıl yapacaksın lehimliyecek misin» dediler. Ben de, daha hiç havya kullanmadım, lehim yapmasını bilmiyorum, malzemeyi plâkaya yerleştirip, bağlıyacağım dedim. Transistörleri de soket denen parçalara koyacağım, dedim.

O zaman baan eğer lehimlemezsen emeklerin boşa gider, hepsi dökülür, dediler. Bana, Gel bizim fabrikada bir kaç gün bulun, nasıl lehim yapıldığını öğren, nasıl monte edildiğini gör. Ondan sonra yaparsın, dediler. Ben bu daveti sevinerek kabul ettim. Orada radyo yapımını yakından görüp öğrendim. Ondan sonra bana gerekli malzemeleri verdiler.

Radyomu yaptım. Muayeneleri yapıldı. Üç dalgayı da rahat alıyordu. O ara da bir de bozuk radyo tamir ettim. O radyonun esilâtör kısmı çalışmıyordu. Osilâtör radyonun en önemli bölümüdür. Bobinler bu bölümde olduğu için, gelen dalgalar bu bölümden ayrılıp, bas frekans kısmına geçiyor, oradan da hoparlörlerle yayınlanıyor.

Şimdi evde kartondan yaptığım füzelerimle uğraşıyorum. Onları telsiz alıcı, verici ile idare etmek istiyorum.

Her yanı ile çok beğendiğim Çocuk Yuvası mecmuasının siz değerli yöneticilerinin ellerinden, sevgili kardevlerimi de gözlerinden öperim.

Sizden bir ricam var benim duyduğum konulara ilgi duyan arkadaşlarla mektuplaşmak istiyorum. Adresim aşağıda. Bunu sağlarsanız çok mutlu olacağım.

Tekâmül Büber

Osmanağa mah. Yoğurtçu Zülfü sokak No. 48 Kadıköy

TEKÂMÜL BÜBERİ CANDAN KUTLUYOR, BU AZİMLİ ÇALIŞMALARININ İLERDE ONU MİLLETÇE ÖĞÜNECEĞİMİZ BİR OLGUNLUĞA ERİŞTİRECEĞİNE İNANIYORUZ.

SİZ DEĞERLİ OKUYUCULARIMIZDAN DA KENDİ EMEKLERİ İLE MEYDANA GETİRDİKLERİ YAPITLARIN FOTOĞRAF VE YAZILARINI RİCA EDİYOR, BEKLİYORUZ.

PASTA

Yazan: FİKRET ARIT

Orta yaşlı kadın pastane basamaklarını çıkacağı sırada durdu. Pastanenin büyük cam çıkıntısı dibine çömelmiş çocuğun ne yaptığını görmek için onun başı üstünden uzandı.

8 - 10 yaşlarında, kirli sarı saçlı, ufak-tefek bir oğlan çocuğuydu. Sırtında kirli bir kırmızı süveter, bacaklarında iyice kısalmış uzun bir pantolon, çıplak ayaklarında da parmaklarını dışarıda bırakan atkılı bir sandal vardı. Karşısında, arka ayaklarının üstüne oturmuş bir tekir kedi duruyordu. Çocuk, sol elinde tuttuğu küçük sandviç francalasının içinden koparıp kediye yediriyor, kabuğundan da kendisi yiyordu. İkisi de dalmış gitmişler, bu dostça mide bastırma olayının mutluluğu içinde çevrelerini unutmuşlardı.

Orta yaşlı kadın gülümsedi. Pastaneye girdi.

Çocukla kedi, küçük sandviç francalasının içini, dışını yemekte devam ettiler.

Bir süre sonra orta yaşlı kadın pastaneden çıktı. Bir elinde para çantası ve sarılı bir kutu, öbür elinde de altlık kâğıdı içinde çikolatalı bir pasta vardı. Karşısına gelince pastayı çocuğa uzattı:

«Al yavrum... Bunu sana aldım...»

Çocuk sese başını kaldırdı. Önce kendisine uzatılan pastayı, sonra da gülümseyerek bakan kadını gördü. İnanmamış gibi kımıldamadı. Kadın üsteledi:

«Al yavrum... Çekinme...»

Çocuk pastayı aldı. Kadına baktı. Kadın gülümseyerek ona sırtını döndü, uzaklaştı.

Çocuk ağır ağır pastayı yüzüne yaklaştırdı. Üstüne, yanlarına baktı. Dudaklarını yakaladı. Pastayı ağzına götürdü. Ayni anda tekir kedi doğruldu. Miyavlayarak başını pastaya uzattı.

Çocuk, pasta tutan elini kaldırdı. Kediye baktı. Sol elindeki, yarısı yenmiş sandviç francalasına baktı. Yüzünü pastanenin büyük cam çıkıntısına kaldırdı. Kalktı. Çıkıntının cam dibindeki köşesini üfledi. Pastayı altlık kâğıdından çıkararak çıkıntının üflediği köşesine koydu. Kâğıdı üstüne örttü. Eski yerine çömeldi. Küçük sandviç francalasını tekir kedi ile paylaşma işlemini sürdürdü. İkide?bir de başını sol yanına yatırıp yan gözle büyük camın çıkıntısına bakıyordu.

Küçük sandviç francalası tükenince çocuk doğruldu. Üstünden kâğıdı kaldırıp pastayı aldı. Kâğıdı atacaktı ki, pasta çikolatasının kâğıda bulaşmış olduğunu gördü. Atmadı. Pastadan koca bir lokma ısırdı. Hızlı hızlı çiğneyerek eski yerine çömeldi. Tekir kedi pasta tutan eline uzanınca da, çikolata bulaşmış kâğıdı yere, onun önüne koydu. Pastadan bir lokma daha ısırdı. Tekir kedi kâğıttaki çikolatayı yalarken de pastanın geri kalanını ağzına attı. Tekir kedi çikolata bulaşmış kâğıdı yalamasını bitirmeden pastayı bitirmek ister gibi bir hali vardı.

Tekir kedi yaladığı kâğıttan başını kaldırıp miyavlayarak çocuğa uzandığı zaman, ağzı dolu dolu olan çocuk ona göz kırptı. «Bitti» der gibi avuçlarını açtı. «Ne yapayım» der gibi zayıf omuzlarını oynattı. Gözlerini zevkle yumarak ağzındaki lokmayı yuttu.

Bunları Biliyor muydunuz?

1) Ağırlığımızın % 65'şi su, % 17,5'u yumurta akı maddesi, % 10,5'u yağlı maddeler, % 5,5'u madenler ve % 1,5'u da karbonhidratlı maddelerden meydana gelmiştir.
2) Vücudumuzdaki kanın ağırlığı, vücud ağırlığımızın on üçte biri kadardır. Toplardamarlarda bulunan kan, atardamarlardakinin iki katıdır. Kanımızda 25.000.000.000.000 tane alyuvar ve 34.000.000.000 akyuvar bulunur.
3) Yetişkin bir insanın kalbi, ortalama olarak, dakikada 70-75 defa atar. Bu hesaba göre kalbimiz 24 saatte 100.000 defa atıyor demektir. Buna karşılık küçük çocuklarınki dakikada 90 defa, yeni doğan çocuklarınki ise dakikada 140 defa atar. (Filin kalbi dakikada 25 defa, yavru tavşanın 25 defa, farelerinki 175 defa atar)
4) Akciğerlerimizde 725.000.000.000 tane solunum kesecesi vardır.
5) Vücudumuzu kaplıyan deri üzerinde 2 - 3.000.000.000 delik ve ter bezi bulunur.
6) Ortalama olarak:
   Yemek borusunun uzunluğu 25 santimetre, midenin boyutu 25×12 cm. ince barsakların boyutu 8 metre (bunun 25 santimetresi on iki parmak bağırsağı), kalın barsağın boyutu 1,60 metre, apandisitin boyutu 9×0,7 santimetredir.
7) Omurganın uzunluğu 75 santimetre, içindeki omur iliğin boyu 45 santimetredir. Omur iliğin ağırlığı 27 gramdır.
8) Kalbimizin boyutu 15×9 cm. Ağırlığı 250-300 gramdır.

DÜNYANIN EN YÜKSEK ŞELÂLESİ

Niagara Şelâleleri'nden yirmi defa daha yüksek olan bu şelâle Venezüella'da.....

Angel Falls (=Melek Şelâlesi) adındaki bu şelâle, Güney Amerika kıtasının kuzeyindeki Lâtin Amerika Cumhuriyeti Venezüela'da. 1935 yılında keşfedilmiş. 936 metre yüksekten dökülüyor. Niagara Şelâleleri'nden yirmi defa daha yüksek.

Şelâle'nin döküldüğü yere yapılacak gezi üç gün sürüyor ve dünyanın kuruluşundan beri değişmemiş, tarih öncesi bir âleme götürüyor insanı. Buraya ulaşmak için, yerlilerin «Curiara» adını verdikleri, ağaç gövdeleri oyularak yapılan bir Kızılderili kayığı ile çeşitli yükseklikte 79 tane çalkantılı ve akıntılı nehirden geçmek, ormanlarda baltalarla yol açmak gerekiyor.

Yol boyu çok tehlikeli olduğu için rehbersiz Angel Falls'a ulaşmanın imkânı yok gibi. Yolculuğa başlamak için önce Venezuela'nın başkenti Caracas'a, oradan da üç saat süren bir uçak yolculuğu ile Canaima'ya gitmek lâzım. Canaima'da bir rehberle gerekli eşyaları taşıyacak üç hamal tutulup yola çıkılıyor. İlk kamp Campamento Ucaifa'da. Yolcular burada timsah pirzolası ile karınlarını doyurup, çatısı hurma dallarından örülmüş bir kulübede geceyi geçiriyorlar.

Kafile ertesi sabah Rio Carrao Nehri'nin kaynağına doğru yola çıkıyor. Nehir boyunca yürürken, su asmalarından sarkan ve avlarını sıkarak öldüren boa yılanlarına çok dikkat etmek lâzım. Yola çıktıktan beş saat sonra, ikinci kamp yeri olan Orkide Adası'nın pembe kıyılarına ulaşılıyor. Burada iki ağaç arasına kurulan salıncaklarda yatmak ve cibinlik kullanmak gerekli. Kan emen yarasaların yaygarasından, Amerika'ya mahsus kaplan cinsinden yırtıcı bir hayvan olan jaguarların feryatlarından, havlayan maymunların şamatasından bütün geceyi uykusuz geçirmeyi de hesaba katmak lâzım.

Şafakla birlikte Sun Dağı'nın elmas vâdisine doğru yola çıkılıyor. Rio Churun'un ağzında duran curiaraya biniliyor. İş kayığa binmekle bitmiyor tabiî. Rio Angel'e kadar nehrin hızlı akıntıları ile savaşmak lâzım. Üçüncü kamp yeri, Rio Angel. Buradaki orman mağarasının tabanına kuru hurma yaprakları döşenerek yatılıyor. Hem bir gece öncesinin uykusuzluğunu, hem de o günkü yol yorgunluğunu çıkarmak lâzım. Lâzım ama, bu sefer de ertesi günü görülecek olan dünyanın en yüksek şelâlesinin heyecanı uyutmuyor.

Ertesi sabah, bıçak gibi keskin çıkıntıları olan kaya parçaları ve devrilmiş ağaç kütükleri ile kaplı yerlerden geçilerek dik bir sırt aşılıyor. Yeniden nehre ulaşılıyor. İşte o zaman şahane bir manzara ile karşılaşıyor insan. Bulutlar arasından dökülen Angel Şelâlesi'nin yüze vuran serpintileri, katlanılan bütün yorgunluğu ve tehlikeleri unutturuyor.

DAN COOPER
VE UÇAN DEVLERİN MACERASI

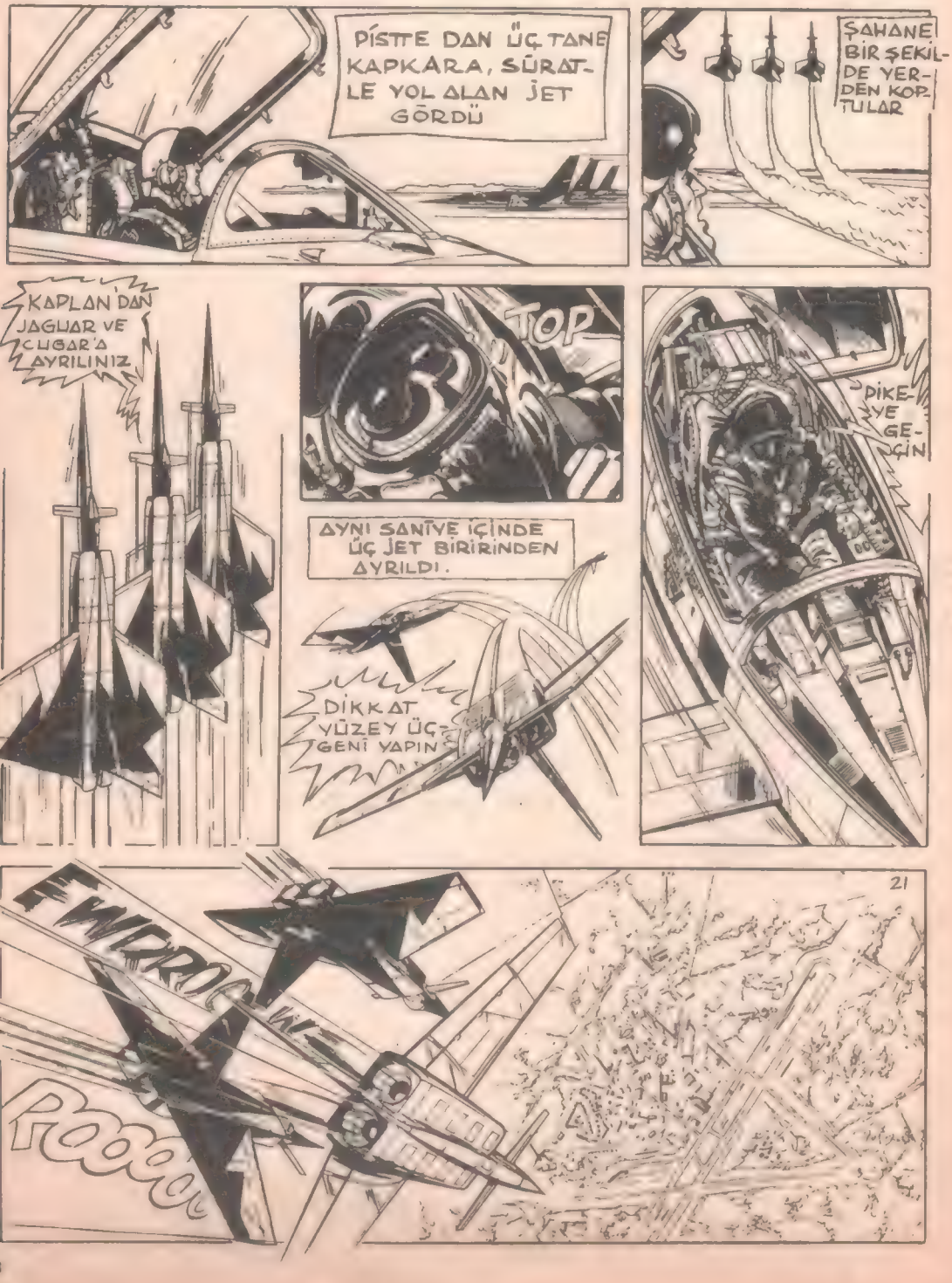

BU PİKE ÇOK KORKU VERİCİ OLUYOR
DİKKATLI BAKIN
WOOOOF
WOEK
DJIIIW
ŞİMDİ DE DUVAR OYUNU
DOL
29

BUNLAR FELÂKET İNSANLAR.
BU DUVAR KIRMA OYUNU AMERİKALI BRİCK WALL WALKER TARAFINDAN İCAT EDİLDİ. ŞİMDİ DE BUNLAR YAPIYOR
BU ADAMLAR ÖLÜMDEN HİÇ KORKMUYORLAR.
VE ÜSTELİK BUNLAR KADINÇÜNKÜ DAN UÇAKTAN ÇIKARKEN GÖRMÜŞ
EVET ÖYLE
HERŞEY İYİDE BENİM HAZIRLADIĞIM O KÜÇÜK OYUN HİÇ BİR İŞE YARAMIYACAK
MUTLAKA BU PİLOTLAR SENİN OYUNUNU DA YAPARLAR
BAHSE GİRİRİM Kİ BUNLARIN CASUSLARI BİZİM NELER YAPACAĞIMIZI BİLİYORLAR
BU DA BİR DÜRBÜNLE ÇOK RAHAT YAPILIR
VEYAHUT DAHA YAKINDAN BİZİMLE BERABER
NE..?... BÜTÜN HAREKETLERİ YAPARKEN YALNIZDIK BİLMİYORMUSUN?
HER HALDE GAZETECİ KIZI UNUTTUYORSUN.
DOĞRU. YAZDIKLARINI BAŞ KALARININ OKUMASI YETER
VE SONRA DA AYNISINI YAPARLAR
BİRBİRİNİZLE UĞRAŞMAYIN BİZ DAHA İYİSİNİ YAPARIZ. HAYDİ ŞİMDİ PİLOTLARI TEBRİK ETMEYE GİDELİM. ÇÜNKÜ ÇOK İYİ DİLER
TEBRİK EDERİM ÇOCUKLAR GOLDEN'LER KUDURUYORDUR. EMİNİM Kİ BİRBİRLERİNİ YİYORLARDIR.
25

(Devamı gelecek sayıda)

Sıvas ilimizden bir görünüş.

SİVASTA YÜĞRÜK ŞAHİN

«Bu sayımızda Sivas Kongresine yer verirken şanlı tarihiyle, güzelliğiyle, insanlarının güleryüzlü, konuk severliği, aynı zamanda Türk folklorunda çok önemli bir yeri kapsıyan Sivas'ımızın dillerde dolaşan yüzlerce efsanesinden birine yer veriyor ve bütün Sivas'lı hemşehrilerimizi sevgi ve saygıyla selâmlıyoruz.

Efsane Sayın Mehmet Önder'den alınmıştır.»

Evvelce Sivas'ta Vali Konağının arkasından Kale ırmağı boyunca giderseniz, karşınıza «Yüğrük Şahin» in Türbesi çıkardı. Şimdi duydum ki, türbeyi bilmem ne maksatla kaldırmışlar. Kaldırmışlar ama ziyaretlerin arkasını da kesememişler. Birçok analar, babalar, çocuklarının çabuk yürümesi, yürürken ikidebir tökezlenmemesi için çocuklariyle birlikte yine buraya gelerek, Yüğrük Şahin'de yürüme talimi yapmıya devam etmişler, yine efsanesini nakledip durmuşlar.

Zamanla Sivaslı bir bey, Hacca gitmiş. Beyin de çok sevdiği, Şahin adlı bir uşağı varmış. Uşak değil de evin oğlu... O kadar çok severmiş ki bir dediği iki olmazmış Güzellikte Peygamber Yusuf'a, mertlikte Zaloğlu Rüstem'e, doğrulukta Veysel Karani'ye benzeyen Şahinin gönlü ise başka bir âlemmiş. Bazen deryalar gibi coşar, sabahlaradek Tanrı'ya dua

edermiş... Bey, Hacca gidince, Şahin'i bir mahzunluk basmış. Bir gün beyin karısına:

— Valide Hatun, demiş. Beyi çok göreceğim geldi. Bir helva pişir de götüreyim...

Hatun, önce şaşırmış, sonra da: «Bunun elbette bir hikmeti olacak» diyerek, Şahinin istediği helvayı pişirmiş, gümüş bir lengere koyarak Şahin'e vermiş.

Şahin almış eline lengeri düşmüş yola. Göz açıp kapayıncaya kadar Sivas'tan Mekke'ye ulaşmış. Beyini bulmuş, sıcağı sıcağına helva lengerini uzatmış. Bey de şaşırmış. Birşey söylemeğe vakit kalmadan Şahinciği gözden kayboluvermiş. Hemen o an Şahin, Sivas'a dönmüş...

Bey Hac'dan dönünce, elinde helva lengeri, Şahin'i sormuş. «Göçtü, demişler. Sen Hac'dayken bir gün gözden kayboldu. Sonra da onu odasında ölü bulduk...»

Bey de, karısı da olanı biteni anlatmışlar. Mezarı üzerine bir türbe yaptırarak adına çabuk giden anlamına gelen «Yüğrük Şahin» demişler.

Buna benzer bir efsane de Munzur dağları için söylenir. Elâzığ'dan Hozat'a, oradan da Munzur dağlarına giderseniz, Murat ırmağının bir kolu olan Munzur suyunun kaynağında «Munzur Baba'nın» türbesini, hattâ kayalar üzerinde ayak izlerini gösterirler.

Munzur, bu civardaki zengin ağalardan birinin çobanı iken, Hacca, ağasına ikram etmek üzere helva götürmüş. Ağa da hac dönüşü çobanının elini öpmüş. Ona bir tekke yaptırarak müridi olmuş. Buradaki çay da, dağlar da Munzur adını almışlar.

Aynı efsane Anadolu'da daha başka yerler ve yatırlar için de söylenir.

SİVAS KONGRESİ
(4 Eylül 1919 - 11 Eylül 1919)

Mümtaz Zeki TAŞKIN

Ulusların tarihinde birçok mutlu olaylar, önemli toplantılar, çok önemli kongreler vardır. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde de böyle mutlu olaylar çoktur. Örneğin, Atatürk 19 Mayıs 1919 da nereye ayak basmıştı? Samsun'a.. Tamam.. Gerçekten Samsun'a ayak basan Mustafa Kemal, kısa bir süre sonra Erzurum ve Sivas Kongrelerini toplayarak, ulusumuzun kurtuluşuna giden yolu çizmemiş miydi?

Biliyorsunuz çocuklar, saray Mustafa Kemal Paşayı, Müfettiş olarak Anadoluya göndermeye zar zor razı olmuştu. Çünkü paşadan çekiniyorlardı. Bir anlık şaşkınlıklarından yararlanan Mustafa Kemal, kendisini Anadoluya atamayı sağlamıştı, ama kısa bir zaman geçince bunda hata ettiğini anlamıştı saray ve İstanbuldakiler... 23 Temmuz 1919 günü açılan ve 14 gün süren Erzurum Kongresinden önce ve sonra İstanbul hükümeti ve Padişah, onu İstanbula getirtmeye, ya da hiç bir işe karış-

tırmadan oturmaya çok zorladılar ama, o askerlik görevinden istifa etti ve sivil olarak ulusuna hizmet etmeye andiçti...

Erzurum Kongresinin toplanışının üzerinden henüz 44 gün geçmişti ki, Sivas kongresi toplandı (4 Eylül 1919). Günlerden Perşembeydi.. Açılış saati 2. Erzurum Kongresinin aldığı kararları kısaca gözden geçirirsek, Sivas Kongresinin anlamını daha iyi kavrarız çocuklar.. Yurdumuzun kurtuluşunu silâha sarılmakta görenler, Mustafa Kemal'in çağırısına uyarak gelmişler, 14 gün heyecanlı toplantılardan sonra bazı kararlar almışlardı. Bütün bu kararlar Türk ulusunun düşman çizmesinden kurtarılmasını amaç ediniyordu. Örneğin: Ulusal sınır içinde bulunan bütün topraklar vatan demektir. Birbirlerinden ayrılamazlar.. Her türlü düşman işgalleri karşısında ulus kendisini savunacaktır. İstanbul'daki hükümet bağımsızlığımızı koruyamayacak duruma düştüğünden, geçici bir hükümet kurulacak ve bu hükümet ulusal kongrece seçilecektir. Manda ve koruyucu yabancı ulus egemenliği kabul olunamaz, gibi kararlar, artık Mustafa Kemal Paşanın ulusumuzu kurtarmaktaki kesin düşüncelerini de yansıtıyordu. Sivas kongresinde en tartışmalı geçen konu «Manda»dır.. Manda neye derler biliyor musunuz çocuklar? Manda, büyük bir ulusun, küçük bir ulusu, seni koruyacağım, diyerek hoopp, diye yutmasıdır. O zamanlar bu düşünceyi benimseyen, bazı dar görüşlü kişiler vardı çocuklar.. Ama Mustafa Kemal ve arkadaşları, uzun tartışmalardan sonra, bu saçma düşünceyi kökünden yıktılar.. Sivas Kongresi Mustafa Kemal'in başkanlığında toplandı ve 11 Eylül Perşembe gününe kadar 8 gün sürdü. Erzurum Kongresinde alınan kararlar ve bu kongrenin tüzüğü konuşuldu ve sonuca bağlandı. Paşanın başında bulunduğu ulusal örgüt (yani Şarkî Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti - Doğu Anadolu'nun haklarını savunan Dernek), (Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk - Anadolu ve Rumeli'nin haklarını savunan Dernek) adıyli yeni bir örgüt oldu.. Böylelikle bu kurum, bütün yurdu kapsayan bir nitelik kazanıyordu.. Sivas kongresinin karara bağladığı, büyük bir ulusun uşağı olmamak ilkesinden başka, artık Vali ve komutanlar, alacakları emirleri İstanbuldan değil, Mustafa Kemal'in başında bulunduğu ulusal kuruldan alacaklardı..

Sivas Kongresi, ulusal egemenliğimizi korumaya karar verdiğimizi bütün dünyaya bildiren, kurtuluş tarihimizin çok önemli bir olayıdır. Mustafa Kemal Paşa, artık Türk ulusunu temsil edemeyecek duruma düşen İstanbul'daki hükümetin başındaki Damat Ferit Paşaya da sert bir telgraf çekerek, İstanbul'la bütün bağları kopardı.

Yazımızı, çok anlamlı bir tarihsel gerçek ile bitirelim çocuklar.. Tarih kitapları Sivas Kongresini 11 Eylülde sona erdi diye yazarlar. Ancak şu gerçeği ben size bildireyim ki, Sivas Kongresi 12 Eylül günü de toplanmıştır. Atatürk bunu büyük nutkunda bizzat yazıyor.. Bu son toplantı kimlerle mi yapılmış? Onu da yazayım: Sivas halkının huzurlarında ve açık olarak...

İşte Atatürk'ün en yüce yönü: her şeyden yurttaşlarını haberdar etmek ve onlardan güç almak..

SAVAŞMANIN YAŞI YOKTUR

İsveç'te en uzun bisiklet yarışlarından birini 1951 de Gustaf Hakasson adında birisi kazanmış. Sakın "kazanmış ta ne olmuş yani?" demeyin. Hele sözün sonunu bir dinleyin. Gustaf yarışı kazandığı zaman 66 yaşındaymış.

Adamcağız yarışa katılmak için yarış komitesine baş vurduğu zaman kabul etmemişler ve bisiklet sürmek için 26 sene geç kaldığını söylemişler.

Şampiyona armağan verecek olan gazete, yarışa katılacakların sağlıklı olmalarının gerektiğini bildirmişti. Yarışçılar İsveç'in kuzeyinden güneyine doğru 775.646 km. bisiklet süreceklerdi. Binden fazla genç atlet müracaat etmiş, hakemler yalnız elli kişi seçmişti. Bunlar trenle yarışın başlıyacağı Haparanda kasabasına gönderilmişti. Genç atletler orada yarış başlayıncaya kadar dinlenmiş, özel olarak hazırlanmış yemekler yemiş, güçlenmişlerdi.

Hiç kimse de Gustaf Kakasson'a bir tren bileti vermeyi düşünmemişti. Bu yüzden Hakassson, Haparanda'ya kadar olan 1.609 km.'yi bisikletiyle katetmişti. Elli genç atlet yarışa başladıktan az sonra Hakasson, beyaz sakalını rüzgârda dalgalandıra dalgalandıra onları takip etmişti. Yarış komitesi ona numara vermemişti. Onun için üzerinde sıfır işareti olan bir fanila giymişti. Hakemler Hakasson'u resmen yarışa sokmayabilirlerdi ama o yarış yolunda bisiklet sürebilirdi. Buna kimse engel olamazdı.

Hakasson gibi bir ihtiyarın kendi kendine yarışa girdiğini çok az kimse biliyordu. Fakat günün birinde küçük, sakin bir kasabadan geçerken bir çocuk: "Bakın, bakın. Güçlü bir büyükbaba gidiyor." diye bağırdı. Bunu duyan bir fotoğrafçı Hakasson'un hikâyesini gazetesine yazdı. Sonra İsveç'in her yerinde, herkes 'güçlü büyükbaba'dan bahsetmeye başladı. Bütün gazeteler ilk sayfalarında bir hafta müddetle cesur büyükbabaya yer verdi.

Her gece elli genç yarışçı uyudular, dinlendiler. Fakat büyükbaba üç gün üç gece hiç uyumadan bisiklet sürebiliyordu. Dinlenmek için ilk mola verdiğinde bir köy karakolunda, tahta bir sıranın üzerinde yalnız üç saat uyudu, sonra tekrar bisikletiyle yoluna devam etti.

Bir gazeteci yarış süresince hergün gazetesi için Hakasson'un birkaç satır yazı yazıp seyahatini anlatmasını istedi. Hakasson kabul etti. Her gece uyuyan öteki yarışçılardan önde olduğu için yazı yazacak vakti vardı. Köy aralarındaki yollarda Çimlerin üzerine oturur, cebinden defterini çıkarır, o günki seyahatini anlatırdı. Yarışın dördüncü günü ilk günden beri topu topu beş saatlik uykuyla Hakasson şöyle yazdı: "Haya-

tımda hiç kendimi bu kadar iyi hissetmedim. Bu memleketin her yerinde harika insanlar var. Herşeyden güzeli, harika kızlar var. Onları seysermeye bayılıyorum. Hepsi benim torunlarım olacak yaşta."

Hakasson, yarışın yarısına gelince sağlık kontrolundan geçmeye karar verdi. Doktor ona çok iyi durumda olduğunu söyledi.

'Güçlü büyükbaba öteki bisikletçilerden 24 saat önce yarışı bitirdi. Bisikletiyle yaklaşık olarak 3.218 km. katetmiş ve topu topu on saat uyumuştu.

Binlerce insan onu görülmemiş bir tezahüratla karşılayıp çiçek yağmuruna tuttu, omuzlarında taşıdı, resimleri çekildi. Halk ona çeşitli hediyeler yolladı. Bunların içinde artık dinlenmesi için birkaç tane sallanan koltuk da vardı.

Yarışa resmen dahil olmadığı için armağan alamadı fakat otomobil ve bisiklet firmaları ismini reklamlarında kullanmak için çok para ödediler.

Gustaf Hakasson bütün herkese ilham kaynağı oldu. Ona binlerce mektup geldi. Mektupların çoğunun zarfında 'Güçlü Büyükbaba'ya' diye yazılıydı.

Onun en çok sevdiği aşağıdaki mektuptur:

Sevgili Gustaf Hakasson,

Ben seninle aynı yaştayım. Seninle ilgili haberi gazetelerde okuyuncaya kadar ihtiyar bir insandım. Fakat sen bana örnek oldun. Bugün kendimi tekrar genç, sağlıklı, mutlu hissediyorum. Tanrı seni korusun.

Çeviri: ***Mehtap Sümersan***

BULMACA VE BİLMECELERİN CEVAPLARI:

1) Gözler. 2) Yumurta. 3) Kaşık. 4) Turp. 5) Mektup.

★

KÜÇÜK BİR SOLUCANIN AĞZI.

★

İki resim arasındaki farklar:

1) Kızın göğsündeki iğne. 2) Arkadaki adamın bıyığı. 3) Kızın saçının ucundaki çizgi. 4) Sağdaki tablodaki yıldız. 5) Ortadaki tablonun çerçevesinin altındaki çizgi. 6) Sağdaki tablodaki ikinci yıldız. 7) Sağdaki tablodaki beyaz üçgen daha büyük. 8) Soldaki kızın kazağının çizgisi daha kalın.

DENİZ DİBİNDEKİ HAZİNE

Kopmuş halatlar arasından geçerek dalgıcın hazineyi bulmasına yardım edelim.

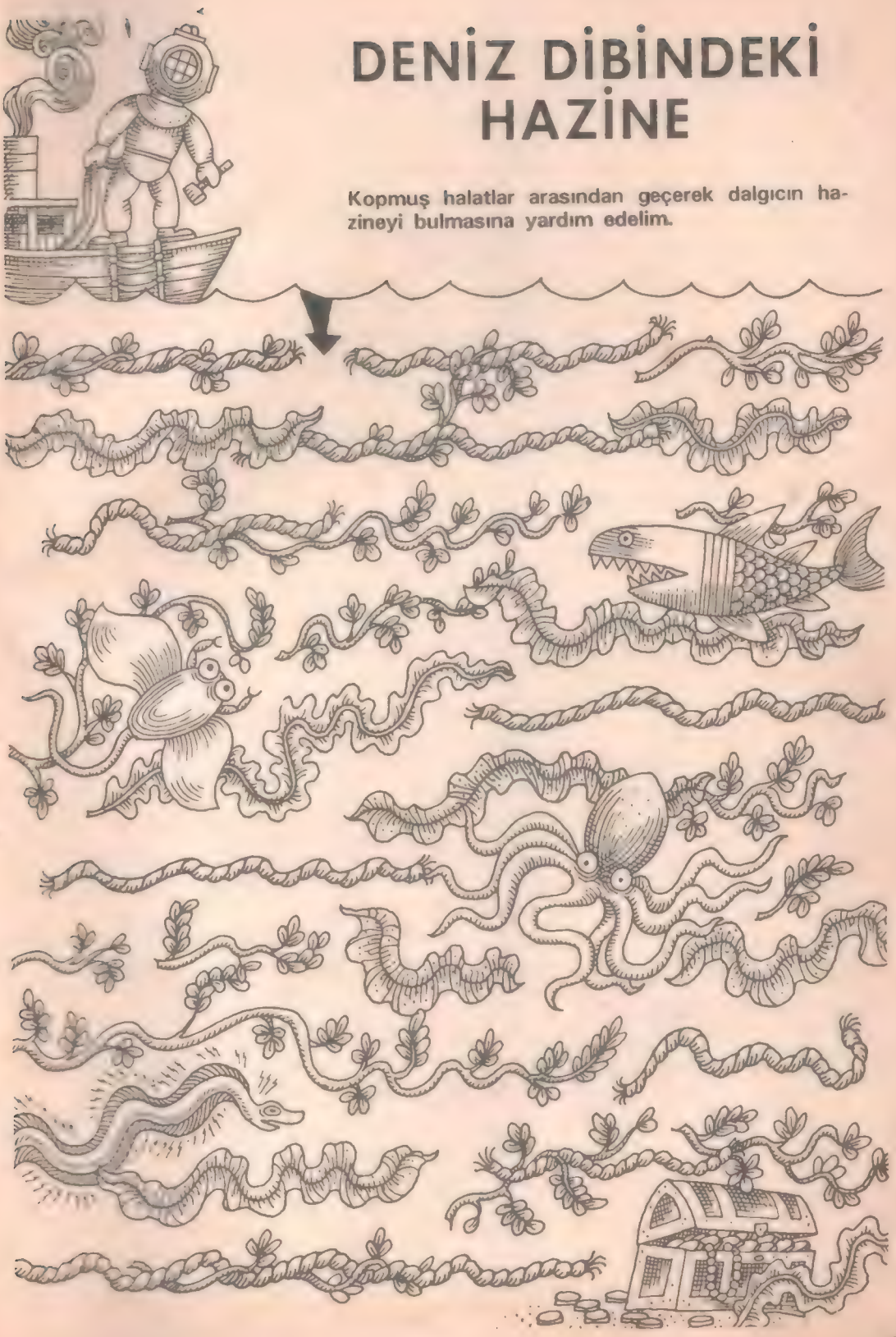

Yuvanın Neşesi

NİSBET

Bir doktorla, arkadaşı bir avukat konuşuyorlardı.

Doktor şöyle dedi:

— Avukatlar ne kadar çok olurlarsa dâva da o kadar uzar. Halbuki biz doktorlar...

Avukat sözünü kesti:

— Evet siz doktorlar ne kadar çok olursanız hastanın ömrü o nisbette kısalır, değil mi?

HIZINI ALAMAMIŞ

Köyden gelmişti. Şimdiye kadar hiç otomobil görmemişti. Birden bire karşıki caddeden bir otomobil çıktı. Keskin bir viraj yaparak sağa döndü, arkasında bıraktığı toz bulutunun içinde kayboldu. Köylü düşünceli bir tarzda başını salladı.

— Anladım, dedi, bu arabanın azgın atları ipini koparıp kaçmışlar. Hayvanlar o kadar hızlı koşuyorlarmış ki, araba daha hızını alıp duramamış.

Barbaros Hayrettin'in bayrağı (yeşil zemin üzerine beyaz renklidir).

PREVEZE DESTANI

(27 Eylül 1538)

Mümtaz Zeki TAŞKIN

Türk donanmasından kat kat üstün Haçlılar donanmasına komuta eden kibirli İtalyan denizcisi Andrea Doria, olduğu yerde ter ter tepiniyor ve kendisini izleyen subaylarının gözleri önünde: «Barbaros'un yaptığı çılgınlıktır» diye bar bar bağırıyordu. Ama, gemi ve top üstünlüğüne güvenen Doria, karşısındakinin Barbaros olduğunu unutuyordu çoğu kez.. Olay, Akdenizde geçiyordu. Akdenizin Preveze limanında.. Düşman donanması da uzakta değildi. O da hemencecik Ayamavro adasının İncir limanında..

Haçlılar donanmasının ileri gelen komutanları, başkomutan Andrea Doria'nın başkanlığında toplanmışlar ve durumu gözden geçirmişlerdi. «Türkler, hem gemi, hem insan, hem de top bakımından bizden çok azlar. Onları darmadağın etmek işten değil.. Bizde bu üstün kuvvetler ol-

duktan sonra Barbaros bu defa vız gelir bize.. Bak göreceksiniz, Barbaros cesaret edip de bizim donanmanın karşısına çıkamayacaktır.. O Preveze kalesine güveniyor.. Oraya sığınmış kalmış.. Onun için Barbaros'u, bizimle döğüşmeye zorlamalıyız».

Bir bakıma doğruydu söyledikleri . Onlar, akılları sıra çoğunlukta olan gemilerine, toplarına güveniyorlardı. Çünkü, bizim 8.000 levent'le 336 top taşıyan 122 parça gemimize karşılık, 80.000 askerle, 2595 top taşıyan 300 parçalık bir donanmaya sahiptiler.. Oysa hesaplarında aldanıyorlardı. Denizler kurdu, büyük denizci Barbaros Hayrettin'in kim olduğunu iyice tanımıyorlardı.. Nitekim bir süre sonra, onun nasıl bir denizci olduğunu öğreneceklerdi, ama iş işten geçmiş olacaktı..

Eylül ayının 27. günüydü.. Yıl 1538.. İki donanma karşı karşıya geldiler... Birbirlerinin zayıf taraflarını kollamakla geçen kısa bir süreden sonra, Doria, Türk donanmasını kapana kıstırmak için, kendince ustalıklı bazı manevralara girişti.. Ama her yaptığı manevra, Barbaros'un karşısında sabun köpüğü gibi eriyor, kurt Türk denizcisi ise bir şey bekliyordu: Haçlıların işine yarayan sert rüzgârların kesilmesini.. Çünkü, başını göklere kaldırmış, oradan oraya sürüklenip giden bulutların durumundan, güneş batışına yakın rüzgârın kesileceğini anlamıştı.. Bu nedenle, Doria'nın hücumlarını etkisiz hale getiriyor, vakit kazanmaya çalışıyordu. Daha doğru bir deyimle, Doria'yla eğlenerek vaktin geçmesini sağlıyordu.. Nihayet sevgili çocuklar, Barbaros'un beklediği zaman geldi, tahmin ettiği gibi rüzgârlar durdu.. Ancak, kısa bir süre sonra tekrar başlayacaktı.. Onun için, tam vaktiydi vurmanın.. Haçlılar donanmasının işini kısa bir zaman içinde bitirmek gerekiyordu..

İşte Barbaros'un: «Olamaz bu, Barbaros'un bu yaptığına çılgınlık derler» diye çılgınlaştığı sıralarda, Barbaros çok cesurca atılıyordu.. Doria'nın, karşısına dizilmiş duran kalyonlarının tam ortasından yarmak üzere harekete geçen Barbaros, bu düşüncesinde haklı çıkacaktı: Doria'nun donanması ikiye bölünmüştü şimdi.. Manevra kabiliyeti yüksek, hafif ağırlıktaki Türk donanması, açılan bu gediklerden düşmanın içine daldılar.. Tarihin az kaydettiği kanlı bir savaş başlamıştı.. Bizim yapıda hafif, fakat görevde devleşen kalyonlarımız, Doria'nın teknelerini didik didik didikleyerek, safdışı etmişlerdi bile.. Haçlı donanması, başta komutanları Andrea Doria olmak üzere, kaçacak delik aramaya başlamışlardı ki, yine azgınlaşan rüzgâr imdatlarına yetişti.. Ama rüzgârlar bu kez onların kaçmalarını kolaylaştırıyordu.. Bu kaçış sırasında da Türk leventleri, gemilerini düşman gemilerine borda bordaya yanaştırarak Haçlıların askerce olan üstünlüklerini de ortadan kaldırıyorlardı.. Kendini beğenmiş Haçlı donanmasının başkomutanı Andrea Doria, çareyi, kendisi önde olmak üzere, gecenin karanlığında kaçmakta buluyor, düşman donanmasının kurtulabilen gemileri, birbirlerini Türk gemileri zannederek yok ede ede pupa yelken kaçıyordu.

36 parça Haçlı gemisi ele geçti çocuklar.. Barbaros'un kazandığı bu büyük Preveze zaferi Osmanlı İmparatorluğuna Akdeniz egemenliğini kazandırıyordu.

AKSIRAN BÜYÜCÜ

Yazan: Evelyn Nunemaker Krenbiel
Çeviren: MEHTAP SÜMERSAN

«Sıkı tutun, Shadow» diye haykırdı genç büyükcü Tizzy, kendini yeni bir aksırığa karşı kuvvetlendirirken. Uçan süpürgesini sıkı sıkı tutarak yün otundan mendilini çıkarmak için elini cebine soktu. Sonra da süpürgesini titreten bir hapşırıkla aksırdı.

«Büyücü Tizzy» dedi kendisi, Shadow, «Bu soğuk algınlığın için doktora gitmelisin. Böyle aksırmaya devam edersen ikimizi de bu süpürge sapından silkeleyeceksin.»

«Ne yapacağımı bilmiyorum.» diye içini çekti Büyücü Tizzy. «Bütün gençlik günlerimde uçma okulunu, kendi süpürgem ve kedim olmasını bekledim. Sonra da bu gribe tutuldum. — yine sıkı tutun! Hapşuuu!»

Tizzy acele yün otu yaprağından mendilini kavrar ve yeniden aksırırken shadow pençelerini süpürge sapına gömdü.

«Bu hapşıruk beni bitiriyor.» Evin çevresindeki ağaçların tepelerini süpürürken «Bu gece uşuç denemelerine ara vereceğiz,» dedi.

Süpürgeyi sundurmanın yanında bir tümseğe indirdi ve Shadow kolayca yere atladı. «Dr. Ponder'i hemen çağır» dedi.

«Yarın daha iyi olurum.» dedi Büyücü Tizzy.

«Bunu altı aydır söylüyorsun, hiç de fark yok.» dedi Shadow. Halloween'de de hapşırırsan hiç kimseyi korkutamayız. Aksırık korkutucu değildir, bazı kimseler komik olduğunu bile düşünürler. Gözlerin de öyle

yaşlı ki yarı yarıya kör gibisin. Bu gece az daha bizi bir telefon hattına uçurduğunu farkettin mi? Eğer doktoru görmezsen seni rapor ederim herhalde.»

Tizzy dehşete düşmüştü. «Beni rapor etmiyeceksin değil mi? Sonra sabit göreve verirler. Bu mevsim uçamam artık!»

Shadow kendi avantajlı durumunu farketti. «Hemen Dr. Ponder'i çağırmazsan rapor edebilirim.»

Tizzy gıcırdıyan ön kapısını ardına kadar açtı, süpürgesini örümcek ağı ile kaplı süpürge dolabına park etti ve Dr. Ponder'in telefon numarasını çevirdi. Sonunda Dr. Ponder uykulu uykulu cevap verdi.

Dr. Ponder derin uykusundan uyandırılmıştı. «Sabahleyin telefon edin.» diye homurdandı. «O zaman sizi ne zaman görebileceğime dair randevu vereceğimi söylerim.» «Sabahleyin!» diye bağırdı Tizzy. «Gün ışığında asla görünmem. Şimdi gelmek istiyorum size.»

«Pekâlâ» diye içini çekti Dr. Ponder. Elbisesini giydi ve aşağı ofisine indi.

Hemen sonra uzaktan bir hapşırık duydu, sonra daha yakından bir tane ve işte Tizzy, burnunu yünotu yaprağından bir mendile silerek göründü.

«Gerçekten probleminiz var» diye düşüncesini söyledi doktor, Shadow'u süpürgenin yanında bırakıp onu içeri alırken: «Sizi» dedi «yarım mil öteden duydum. Hapşırık hiçbir zaman tekin değildir.»

Tizzy oturduğu zaman Dr. Ponder dedi ki, «Allerjiniz var zannederim. Bu demektir ki yediğiniz, teneffüs ettiğiniz veya temas ettiğiniz bir şey sizi hapşırtuyor. Bir allerji testi uygulayıp ne olduğunu buluruz. Kolunuzu sıvayın.»

Tizzy kolunu kıvırdı. Doktor sıralı, küçük çizikler yaptı ve her çizik üzerine değişik bir damla serum koydu. Saatı ayarladı, başını masasına koydu ve uyudu. Tizzy öteki kolundan büyük kitabını çıkardı ve teste bakma zamanı gelinceye kadar çalıştı.

Saatın zili çalınca bir çiziğin etrafındaki deri koyu kırmızı oldu. Dr. Ponder, serum şişeleri arkasındaki tabloya baktı, «Oh! kötü havadis, bayan Tizzy.»

«Ne oldu?» diye Tizzy fısıldadı.

«Kedi tüyüne allerjiniz var.»

«Oh, hayır!» Tizzy iskemleye çöktü ve yün otu yaprağından mendili ile kendini yelpazeledi. «Her büyücü bir kedi ile dolaşır. Bu kuraldır.»

«Hapşuu.»

Dr. Ponder ellerini kavuşturdu. «Bütün deneylerim sırasında bu sınıftan hiç büyücü görmedim. Haftada iki defa iğne yapacağım ve üç ayda tekrar uçmağa hazır olursunuz.

«Üç ay!» diye sızlandı Tizzy. «Bu Ocak ayı. Büyücülük mevsimi geçmiş olacak.»

«O halde kedisiz uçmak zorundasınız.»

«Oh, bunu yapamam. Shadow dostumdur. Kendimizi çok yalnız hissederiz. Onun iyi gece gözleri vardır, hem de benimkinden iyi. Ve de tıslayıp, miyavladığı, sırtını habarttığı zaman çok korkutucu olur. Shadow büyücüye büyük bir yardımcıdır.»

«O size kalmış,« diye cevap verdi Dr. Ponder. «İlk iğneniz bir hafta sonra. Öğleden sonra?»

«Gerçekten doktor kiminle konuştuğunuzu unutuyorsunuz. Haftaya gece yarısı. İyi geceler.»

Eve dönerlerken aksırıklar arasında Tizzy üzücü hikâyeyi Shadow'a anlattı. «Ne yapabilirim.»

Shadow, «Bir şey düşünürüz.» dedi. «Uçman şart.» Süpürgenin üstüne toparlandı ve yolun gerisinde düşündü.

İndikleri zaman «bir fikrim var.» dedi. İğneler etkisini gösterinceye kadar bensiz uçmalısın. O zamana kadar da seninle uçacak bir hayvan bulmak için denemeler yaparız. Denemelerde karar vermeye yardım ederim.

Harika bir düşünüş, diye ince bir çığlık attı Tizzy ve hemen ilân yazmaya başladı. «Aranıyor: Kabiliyetli süpürge kedisi yerine alınacak. Ekim

15'te gece yarısı müracaat edin. Büyücü Tizzy.» Yakın ormanda ağaçlara on üç ilân yerleştirdi.

Ayın onbeşinde gece Tizzy'nin kapısına bir hayvan kalabalığı toplandı. O problemi açıkladı ve Shadow görüşmek için hayvanları çağırmağa başladı. Teker teker sundurmaya geldiler. Tizzy soruları sordu: «Yükseklerden korkarlar mıydı? İnsanları sevmezler miydi? Korkutmayı nasıl plânlıyorlardı?» Sonra onların gece görüşleri, ağırlıkları üzerine bir sınav uyguladı ve süpürgenin üstünde dengeledi. Sınavı geçen bahçede ileri geri kısa bir süpürge gezisine götürüldü.

İşin aslını anlatınca tavşanlar hemen ayrıldılar. Düşüncesi bile onları korkuttu. Ayı ağırlık sınavından pek fena aldı. Ne kadar korkutucu olursa olsun bir süpürge büyümüş bir ayıyı kaldıramazdı. Sincap süpürgenin üstüne güzelce oturdu ama hiç korkutucu değildi.

Sırası gelince horoz uyuya kaldı ki, bu da gece güvenilir olmadığını gösterdi. Sabah oldu zannederek öttü. Horoz ötmesi çok uygunsuzdu. Fare sınavları geçti. «Fakat 50 feet öteden kim fareyi görebilirdi?» diye mırıldandı Tizzy. Böylece o işten çıkarıldı. Pervanede korku yoktu. Baykuş süpürge ile değil kendisi uçmak istedi.

Sonunda yalnız büyük, kara yılan kaldı. «İşte burda son şansımız - ve belki de en iyisi.» dedi. Shadow. Fakat Büyücü Tizzy görünürlerde yoktu.

«Tizzy, neredesin?» diye seslendi Shadow. «Gel ve yılanla görüş - oldukça korkutucu.»

«Buradayım,» Tizzy'nin karanlık evinden titrek bir ses geldi. «Ve de gelmiyorum! Yılanlardan korkarım.»

«Şimdi Tizzy,» dedi Shadow «korkmazsın; sen bir büyücüsün.»

«Evet» diye sızlandı «Büyücüyüm - ve korkuyorum!»

Böylece Shadow yılanı evine yolladı ve Tizzy döndü.

«Büyücü Tizzy, senden utanıyorum,» diye Shadow onu azarladı. «Bu senin son uçma şansındı.»

«Oh, Shadow,» diye ağladı Tizzy, «uçmayı seviyorum, ama bir yılanla uçmak zorunda kalmaya süpürgemi yerleri süpürmek için kullanmaya tercih ederim.»

Hemen sonra telefon çaldı ve Tizzy cevap vermeye gitti. Heyecanla Dr. Ponder'in sesi, «Merhaba» dedi. «Bayan Tizzy, bir yanlışlık yapmışım. Yanlış tablo okumuşum. Kedinize allerjiniz yok - allerjiniz mendilinize!»

«Mendilim!» dedi Tizzy.

«Evet, yün otuna allerjisiniz. Yün otu yaprağından mendillerinizi atınız.»

«Oh, teşekkür ederim, Dr. Ponder.» diye mağırdı Tizzy. Bundan sonra nezle mendili kullanırım. Yün otu yaprağından mendillerini topladı ve son bir defa aksırarak onları bektaşi üzümünün altına gömmeye koştu. Sonra süpürgesini kavradı. Shadow üstüne atladı ve sevinçli, hızlı, tehlikeli bir uçuşa atıldılar. «Wheee!» diye haykırdı Tizzy, gecenin gök yüzünde neşeli bir dönüşle uçarken. «Rüzgâr kadar serbestsiz ve benim aksırığım yok.» diye bağırıyordu..

ÇOCUK YUVASI

Kültür Yayın Ltd. Ort. adına
Sahibi
Türk Ticaret Bankası
Umum Müdürü
TURGUT SIZMAZOĞLU

İDARE : Kültür Yayın Ltd.
Ort. Türk Ticaret Bankası
Galatasaray-İstanbul
Telefon : 49 34 44

P.K. 541 BEYOĞLU

Genel Yönetim :
NURAN DEMİRCİOĞLU

Genel Yazı İşleri Müdürü:
REBİİ BARAZ

Basıldığı yer :
APA OFSET BASIMEVİ
64 03 75

ABONE: Yıllık abone bedeli 15.— Liradır. Tanesi 125 krş. Bütün Türk Ticaret Bankası Şubelerinden abone kaydedilir. Banka şubesi olmıyan yerde abone olmak isteyenler mecmuanın adresine 15 lira göndererek abone olabilirler.

ÇOCUK YUVASI KULÜBÜ

İsim ve soyadı : Turgay İlter

Doğum yeri ve yılı : Tuncdi 1963

Okul ve Sınıfı : Taksim Okulu 3-G

Ev adresi : Tarlabaşı Akmaç Sokağı

Hoşlandığı şeyler : .....

P. K. .....

PONPON

BU MECMUA TÜRK TİCARET BANKASI'NIN BİR KÜLTÜR HİZMETİDİR.